

Премьер-министрэм цыфхэр ригъэблэгъагъэх

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат Мыекъяупэ, Мыекъяупэ ыкІи Шэуджэн районхэм япсэулэхэм адэсхэм ялэу тхылъхэм ахэллэгъ. Ащыщхэр, социальнэ сетхэмкІэ зарагъэтхи, Премьер-министрэм дэжъ къэкІуагъэх.

— Апэрэу ащ фэдэ шыкІлэр тэгъэфедэ, шыуагъэу кытырэр зыфэдэр уахътэм кыгъэлъэгъошт, — кыыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Цыфэу зыкыфэзыгъэзагъэхэм яшюигъоныгъэхэр зэфэшхыафых: ІофшІэн ягъэгъотыгъэныр, фэтэрыбэу зэхэт унэр игъэкІотыгъэу гъэцэкІэжыгъэныр, сабыибэ зэрыс унагъом псэулэ амалэу илэхэр нахышы шыгъэнхэр, псэулэм газыр ыкІоу ІэкІэгъэхъэгъэныр, предприниматель ІофшІэным зегъэушъомбгъуэнымкІэ Іэпылэгъу ятыгъэныр ыкІи нэмыкІхэр.

Премьер-министрэм цыфхэм ялэу-лэхэм атегъэпсыхыагъэу муниципальнэ образованийхэм, ведомствэхэм япашэхэм пшъэрылхэр афишыгъэх, лъэлумэ янахыбэр ащ лъыпытэу зэшохыгъэ хъугъэ.

Цыфхэр зыщыпсэухэрэ шъолырым пэблагъэу сатыушыплэ гупчэр зэрэащышрэм шэпхъэ гъэнэфагъэхэр зериукъохэрэм фэгъэхыгъэ лъэлэу тхылъымкІэ Премьер-министрэм къалэм ипашэ, прокуратурэм, къэлэ архитектурэм ялыкІохэм зафигъэзагъ. Лъэлур къэзытхыгъэр зэрэщытэу ззэгъыныгъэхэр зэдашыгъэх.

Ащ нэфэшхыафэу цыфхэр зезыщэрэ транспорт уцуплэхэм адэжъ киоскхэу щытхэр зетегъэпсыхыгъэнхэмкІэ предпринимательхэм яепллыкІэ къэлэ администрацием дыригъэштэнэу Къумпыл Мурат игъо фильэгъугъ. Премьер-министрэм зэрилътэрэмкІэ, къэлэгъэпсынымкІэ хэбзэгъэуцугъэу шылэр, джащ фэдэу бизнесымрэ цыфхэмрэ яфедэхэр кыдэлъытагъэхэу юридическэ унэшъо ыкІи хэкІыплэ тэрэхэр къэгъотыгъэнхэ фае.

Зэфэшлыгъэ Іахъзэхэлъ обществэу «Киево-Жураки АПК» зыфилорэм лэу кыыхыжыгъэм зыщыдэлэжъэщтхэ комплексыр мэфэкІ шыкІэм тетэу тыгъуасэ кызылэуахыгъ. Мыщ фэгъэхыгъэ зэхыхъэу шыагъэм хэлэжыагъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхыакІуцынэ Аслъан, республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхыаматэ игуадзэу Іащэ Мухъамэд, министрэхэу Лыхъэсэ Махъмудрэ Юрий Петровымрэ, АР-м и Лышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владислав Федоровыр, муниципальнэ образованийхэу «Къалэу Мыекъяупэрэ» «Теуцожь районуырэ» яадминистрациехэм япашэхэу Александр Наролинымрэ ХыачмамыкІо Азэматрэ, нэмыкІхэри.

ПсэолъакІэ кызылэуахыгъ

АР-м и Лышхъэ Іофтхыабзэм пэублэ псалъэ кычышыгъэ, мыщ фэдэ проектшхо Адыгеим шыгъэцэкІагъэ зэрэхъугъэмкІэ къэзэрэуагъэуагъэхэм къафэгъушъуагъ, ар шылэныгъэм щыпхырыщыгъэнымкІэ Іофышхо зышІэгъэ псэолъэшхэм, предприятием ипашэхэм рэзэныгъэ гуцылэхэр апигохыгъэх.

— Тиреспубликэ иэкономикэ мылкъу кыыхэзылхъэ зышІоигъо инвесторэу кытэуаллэрэр макІэп, ахэм зэрифэшъуашэу тапэгъокІы, Іоф адэтэшІэ, зыкІи пэрыоху тафэхъурэп. Алуагъэм емыпцыжыгъэу зипшъэрылхэр зыгъэцэкІэхэрэм лъэшэу тафэраз, ахэм зэу ащыщ ыкІи анахъ къахэсэгъэщы мы псэуальэр зышыгъэ компаниеу «Киево-Жураки». Лыр зыщыдагъэкІышт комплексшхо тилэ зэрэхъугъэм тырэгъушхо, ащ бэкІэ тыщэгъуы. Адыгеир чыгулэжъ шъолырыу щыт, ащ кыыхэкІыкІэ мыщ фэдэ проектхэм ягъэцэкІэн тэркІэ мэхъанэшхо илэ мэхъу. Экономикэм хэхъоныгъэхэр зэришыштхэм дакІоу, ІофшІэплэ чыпІакІэхэр кызылэутэхых, бюджетым кыихъэрэ хэбзэлэххэм ахэхъо.

Непэрэ мафэм ары пшъэрылхъуагъэу тэ зыфэдгъэуцужыырэр, — кылыуагъ ТхыакІуцынэ Аслъан.

Псэуальэр 2011-рэ илъэсым рагъэжыгъагъ, а уахътэм кыкІоцІ ащ сомэ миллион 545-м ехъу халъхыагъ. Нэбгыришъэ фэдиэмэ ІофшІэплэ щэгъотыгъ, ахэм гурытымкІэ сомэ мин 20 фэдиз къагъэхъэшт, илъэсым кыкІоцІ компанием хэбзэлэхъу кытыштыр сомэ миллион 30-м кІахъэ.

Нэужым ТхыакІуцынэ Аслъанрэ Александр Наролинымрэ лентэ плыжыыр зэпаупкІи, комплексыр кызылэуахыгъ. Ар зэрэзетегъэпсыхыагъэр республикэм ипашэ нэрылэгъу фэхъугъ, ащ осэшІуи фишыгъ. Комплексэу кызылэуахыгъэм аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ оборудованиер чІэт, къабзэ, ІофышІэхэм ящыкІагъэр зэкІэ алэкІэлъ.

Холдингэу «Меркурий» зыфилорэм ипрезидентэу Дер Эдуард кызылэуагъэмкІэ, зы ІофшІэгъу уахътэм кыкІоцІ былымшыгъэ 500-м кыщегъэжыагъэу 700-м нэс къатекІырэ лъыр кыдагъэкІыжыын альэкІышт. Продукцием ыкІэ-

гъотынкІэ гумэкІыгъо шылэштэп, сыда плэмэ зэфэшлыгъэ Іахъзэхэлъ обществэу «Киево-Жураки» зыфилорэм къо мин пчъагъэ мы уахътэм ил, ащ ренэу хегъахъо. Мы проектыр шылэныгъэм щыпхырыщыгъэнымкІэ Іэпылэгъу къафэхъугъэхэ АР-м и Лышхъэ, республикэм и Правительствэ зэрафэразэхэр Э. Дерым кыыхигъэщыгъ.

Комплексым тапэкІэ джыри зиушъомбгъун амал зэрэлэкІэлъыр, ащкІэ административнэ пэрыоху зэрэщымылэщтыр кылыуагъ Мыекъяупэ имэрэу А.Наролиным. Республикэм ыкІэлэ шъхъалэ иэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэм мы проектыр зэрэфэлэжъэщтыр, анахъэу ІофшІэплэ чыпІакІэхэр шылэхэ зэрэхъугъэм зэригъэгъушорэр ащ кыыхигъэщыгъ.

Инвестициехэм альэныкІоу Адыгеир хъопсагъоу зэрэщытыр, мыщ Іоф шыпшІэныр зэрэпсынкІлэр кылыуагъ мы компаниер зыгъэпсыгъэ Дер Вячеслав.

— ИлъэсиблыкІэ узэкІэлэбэжыымэ АР-м и Лышхъэ сызылэкІэм, республикэм проект гъэнэфагъэхэр шыцэшІотхынхэу згъэгъэгъагъэ, сигушылэ семыпцыжыгъэу сІуагъэр згъэцэкІэжыгъэ. ТапэкІи мы ІофшІэныр лъыдгъэкІотэшт, ащкІэ Адыгеим ипашэхэм тагурэлэ, зи пэрыоху кытфэхъурэп, — кылыуагъ В.Дерым.

— Цыфым ежъ нахъ ыгу рихыырэ продукциер кыыхыын амал илэн фае. Бэдзэрхэм, тучанышхохэм уасэу ащэгъэуцурэм нахъ пыутэу «Киево-Жураки» ипродукцие ещэ, ермэлыкІэу зэхатхэхэрэм чанэу къахэлажъэ. Ти-уахътэ ащ мэхъанэшхо зэрилэм щэч хэлъэп, — кылыуагъ кІэухым ТхыакІуцынэ Аслъан.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу ыкІи ихъакІэхэу лътэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Я XIX-рэ лІэшІэгъум шылэгъэ Кавказ заом хэкІодагъэхэм афэгъэхыгъэ шыгъо-шІэжъ зэхыхъэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармониеу къалэу Мыекъяупэ дэтым 2015-рэ илъэсым жъоныгъуакІэм и 21-м сыхъатыр 18-м шыкІошт.

ЗэкІэми шъукъетэгъэблагъэ а Іофтхыабзэм шъухэлэжъэнэу.

ЗэхэщэкІо комитетыр

Лъэныкъо пстэуми анэсыгъэх

Министерствэхэм къафэлорышлэрэ лъэныкъохэм ялофхэм язытет фэгъэхыгъэу япашэхэм залоклэм Адыгеим и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат анахъэу ыналэ зытыригъэтыгъэр Урысыем и Президент ижъоныгъоклэ унашъохэр гъэцклагъэ зэрэхъуэрэр ары. Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ кризисым пэшлюеклорэ штабымрэ зэхэсыгъоу ялэштхэм языфэгъэхъазырын ар къыщыуцугъ.

Премьер-министрэм игуадзэу Наталья Широковам къызэриуагъэмклэ, бюджетым епхыгъэу лоф зышлэхэрэм ильэсэу икыгъэм къызэрафыхагъэхъогагъэм тетэу къэнэжы. Зейк къралыгъо ушэтынхэм еджаплэхэр зэрафэхъазырхэм иуплэкълун макло. Еджаплэхэр къэзыухыр нэбгырэ минитлү фэдиз а ушэтынхэм ахэлэжъэшт, ахэм ащыщэу нэбгыри 137-мэ икыгъэ ильэсхэм еджаплэр къаухыгъ. Къумпыл Мурат къылуагъ зейк къралыгъо ушэтынхэм ямыза-къоу, гъэсэнэгъэр еджаплэхэм зэрашъэхъагъэми нахъ тэрэ-зэу аналэ тырагъэтын зэрэфаер.

— Непэ анахъ мэхъанэ зилэр гъэсэнэгъэ дэгъу ягъэгъотыгъэ-ныр ары. Зейк къралыгъо ушэ-тынхэр шлэныгъэхэм яуплэкълун-клэ амалэу щыт, клэлэеджакло-хэм яшлэныгъэ зыфэдэ шып-кээр ащ къыгъэлъэгъон фае, — къылуагъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикэм фи-нансхэмклэ и Министерствэ къызэритыгъэмклэ, ильэсыр къызыхагъэм къыщыублагъэу

зэхэуытэгъэ бюджетым иха-хъохэр проценти 111,4-м нэ-сыгъэх. Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыгъо щаштэным пае за-конопроектхэмклэ гъэтэрэзы-жынынхэр агъэхъазырыгъэх.

Псауныгъэм икъэхъумэн ило-фыгъохэм занэсхэм, Премьер-министрэм цыфхэр сымэдждэ-хэм ачлэгъэгъолхъэгъэнхэм, ме-дицинэ оборудованиер гъефе-дэгъэным алъэныкъоклэ шыкълэ-гъэу зылуагъэу ягъу къышлыгъ.

— *Врачхэм ялэжъапкэ хэгъ-хъогъэным пае тфэлэкълыштыр зэклэ тшлагъэ. Ежъхэри ащ епэсыгъэу зеклонхэу тацэгугъы. Адыгеим и Лышъхъэу Тхъаклу-щынэ Аслъан мызэу, мытлоу ащ фэгъэхыгъэу къылуагъ. Ми-нистерствэм врачхэм пшъэдэ-кълъэу ахъырэм нахъ зыкълы-ригъэлэтын, медицинэ фэлэ-фашлэхэр нахъышлоу гъэцклагъэн-хэм ыналэ тыригъэтын фае,* — къыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Бюджет къэкланлэхэр нахъ шлогъэ ин хэлъэу гъэфедагъэ зэрэхъуэрэм елътыгъэшт

цыфхэм ящылэклэ зыфэдэщтыри.

Лофыгъоу зыхэлплагъэхэм ащыщ гъэтхэ-губгъо лофшлэнхэм язытет. Гъэтхасэхэр процент 84-у чыгум рагъэклугъэх. Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымклэ и Министерствэ ипашэхэм Премьер-министрэр къяджагъ къуаджэм ихэхъоныгъэклэ, езы-гъэжъэгъэклэ фермерхэм лэпы-лэгъу ятыгъэнымклэ, унэгъо бы-лымэхъо фермэхэр зэхэщэ-гъэнхэмклэ къралыгъо програм-мэу щылэхэр гъэцклагъэ хъун-хэм аналэ тырагъэтынэу.

Унэгъо ныбжыкълэхэм зы-члэсышт унэхэм ялофыгъо изэ-шохынклэ мы ильэсым сомэ миллиони 100 фэдиз алэклагъэ-хъэгъэнэу къралыгъо програм-мэм къыделътэ. Пстэумклэ унэгъо 260-мэ лэпылэгъу ара-тынэу рахъухъагъ. Къумпыл Мурат клэлэцыкълу ибэхэм зы-члэсыштхэ унэхэр ягъэгъоты-гъэнхэмклэ къралыгъо програм-мэр гъэцклагъэ зэрэхъурэм иуплэкълунклэ унашъохэр афи-шыгъэх. Джырэблагъэ щылэшт видеоконференцием муниципаль-нэ образованиехэм япашэхэр ягъусэхэу а лофыгъом цытегу-щылэштх.

Гъэпсэфыгъо мафэхэм ермэ-лыкълэхэм язэхэщэн, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм яцагъухэм мэкъу-мэщ продукцииер ащылугъэкълы-гъэным иамал ягъэгъотыгъэным япхыгъэ лофыгъохэм, нэмыкълэхэм ахэлплагъэх.

Шлұхъафтынхэр афагъэшъошагъэх

Теклоныгъэм ия 70-рэ ильэс фэгъэхыгъэу АР-м хэбзэ зафэм икъулыкълу зычлэт Унэм зэлуклэ щыкълуагъ.

Ар зерищэгъ АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу Трахъо Аслъан. Хэгъэу зеошхом хэлэжъэгъэ хыкумышлэхэм ягугъу къышлызэ, республикэм ихыкум системэ гъэпсыгъэ хъунымклэ ахэм ялахышлу зэрэхашыхъагъэр къылуагъ.

Зэлуклэм хэлэжъагъэх АР-м ихыкумхэм япашэхэр.

АР-м ихыкумышлэхэм я Совет иунашъоклэ хыкумышлэхэм яклэлэцыкълухэм азыфагу сурэтшынымклэ творческэ зэнэкъо-къоу «Спасибо за Победу» зыфилорэр апэрэу щызэхашагъ.

Зэнэкъокълу клэщакло фэхъугъэх АР-м и Апшъэрэ хы-кум, АР-м ихыкумышлэхэм я Совет, урысые общественнэ орга-низациеу «Российское объединение судей» зыфилорэм и Адыгэ шьолъыр отделение ыкли АР-м и Хыкум департамент и Гъэлорышланлэ.

Ильэси 5-м къыщегъэжъагъэу ильэс 16-м нэс зыныбжэ клэлэцыкълухэр лъэныкъо зэфэшъхъафхэмклэ: «Теклоныгъэм и Маф», «Дзэкълорым илыхъужыныгъ», «Тиветеран лъаплэхэр» зыфилорэрэмклэ сурэтшыныгъэ 46-рэ къырахыллэгъ. Хэгъэу зеошхом къызыдихыгъэ тхъамыклагъом инэшанэ ыкли мамыр шылакълэр шьо зэфэшъхъафхэмклэ клэлэцыкълухэм къыралотыкълыгъэх.

Зэхэщаклохэм зэралъытэрэмклэ, заом ильэхъан тицылфхэм, дзэкълорлэхэм хъазабэу ащэгыгъэр, къынэу альэгъугъэр, тидзэкълорлэхэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр, зэокълыбым лутыгъэхэм, ахэм ахэты-гъэх хыкум системэм илофшлэхэри, ялахышлоу хашыхъагъэр клэлэцыкълухэм зэхашлэн, икълу къагурылон фае.

Зэнэкъокълу зэклэ хэлэжъагъэхэм дипломхэр, лъэныкъо зэ-фэшъхъафхэмклэ теклоныгъэ къыдэзыхыгъэ сурэтшыл цыкълухэм шлұхъафтынхэр Трахъо Аслъан аритыжыгъэх. Ахэр:

I. Лъэныкъоу «Дзэкълорым илыхъужыныгъ» зыфилорэрэмклэ:

1. Бэрэтэрэ Милана, ильэс 11 (Красногвардейскэ район хыкум). 2. Кълык Дарина, ильэси 10 (АР-м и Апшъэрэ хы-кум). 3. Кълукина Екатерина, ильэс 15 (Красногвардейскэ район хыкум). 4. Афэшлэгъо Амина, ильэси 8 (Мыекълэпэ къэлэ хыкум).

II. Лъэныкъоу «Тиветеран лъаплэхэр» зыфилорэрэмклэ:

1. Шэуджэн Шон, ильэси 9 (АР-м и Конституционнэ хы-кум). 2. Бендюк Юлия, ильэс 14 (АР-м и Апшъэрэ хыкум). 3. Балакарева Дарья, ильэси 10 (Мыекълэпэ район хыкум). 4. Хъут Альбек, ильэси 9 (АР-м и Апшъэрэ хыкум).

III. Лъэныкъоу «Теклоныгъэм и Маф» зыфилорэрэмклэ:

1. Сихъу Эльдар, ильэси 10 (АР-м и Апшъэрэ хыкум). 2. Акеньшина Екатерина, ильэс 11 (АР-м и Апшъэрэ хыкум). 3. Середа Евгения, ильэси 7 (Мыекълэпэ къэлэ хыкум). 4. Дэгугъ Владислав, ильэс 15 (Тэхъутэмыкълэ район хыкум).

АР-м ихыкум объединение ипресс-къулыкълу.

Унагъом и Мафэкклэ зэкълэми тафэгъушлэ!

Ильэс къэс, жьоныгъуаклэм и 15-м, зэрэдунаеу уна-гъом и Мафэ щагъэмэфэкълэ.

Унэгъо пытэр сыдырэ къралыгъуи лъэпсэ шъхъалэ фэхъу. Ащ къыхэкълэу, унагъом ыкли клэлэцыкълугъом яшлоигъоныгъэхэр къэхъумэгъэнхэр Урысыем исоциальнэ-демографии политикэ ылъэпсэ шъхъалэу щыт.

Ны-тыхэм ыкли ахэм къакълэхъухъагъэхэм тыхэгъэу къралыгъо лэпылэгъу щытыгъэным изы лофыгъоу щыт ны (унэгъо) мылькур. Унэгъо ныбжыкълэхэмклэ а Программэм мэхъанэ ил ыкли унагъо ятлонэрэ, ащ къыклэлъыклорэ сабый-хэр къырагъэхъухъанхэм клэгъэгъушлэх.

Адыгеим ны (унэгъо) мылькур гъэфедэгъэнымклэ анахъ зыщылэупчлэхэрэ лъэныкъо шъхъалэу хъугъэ унэ амал-хэр нахышлу шлыгъэнхэр. 2015-рэ ильэсым а гухэлъым ны (унэгъо) мылькур ехыллэгъэ сертификат зилэ нэбгы-рэ 902-мэ е зэкклэ мылькур зыгъэфедагъэхэм япроцент 97,9-мэ пэлуагъэхъагъ.

2015-рэ ильэсым ижъоныгъуаклэ и 1-м ехъулэу:

— ны (унэгъо) мылькур ехыллэгъэ сертификат ятыгъэным фэгъэхыгъэ лъэлэу тхылъ 21776-рэ республикэм щалахыгъ; — ны (унэгъо) мылькур ехыллэгъэ сертификат 21178-рэ аратыгъ;

— ны (унэгъо) мылькур гъэфедэгъэным ехыллэгъэ лъэлэу тхылъ 13963-рэ алахыгъ.

Ны (унэгъо) мылькур гъэфедэгъэным ехыллэгъэ лъэ-ныкъо шъхъэлъыщым зэрэпсау (мылькур шыщ лахъ) сер-тификат зилэ нэбгырэ 921-мэ апэлуагъэхъагъ ыкли сомэ миллион 375,0-рэ агъэфедагъ. Ахэм ащыщхэу:

— нэбгырэ 465-мэ унэм пае чыфэхэр тыжыгъэнхэм сомэ миллион 203,1-рэ пэлуагъэхъагъ;

— нэбгырэ 437-мэ унэ къэщэфыгъэным (чыфэ амыш-тэу) сомэ миллион 171,2-рэ пэлуагъэхъагъ;

— нэбгырэ 19-мэ клэлэхэм гъэсэнэгъэ ягъэгъотыгъэ-ным ехыллэгъэ фэлэ-фашлэхэм сомэ миллион 0,7-рэ пэлуагъэхъагъ.

Мы ильэсым ны (унэгъо) мылькур сомэ 453026-рэ мэхъу. Унэгъо ныбжыкълэхэмклэ ар зэрэлэпылэгъушхом уехъырэхъы-шъхъынэу щытэл.

Пенсиехэмклэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республи-кэм щыэм ипресс-къулыкълу.

Егъэшлэрэ машлор ренэу блэн фае

Мемориал комплексэу «Егъэшлэрэ машл» зыфилу зыпкъ рагъэуцожыгъэр Адыгэ Рес-публикэмклэ Мыекълэпэ районым бэмышлэу къышъызэлъахыжыгъ. А лофтхъабзэм клэщакло фэхъугъэхэр Урысые народнэ фронтым ишъо-лпыр къутамэ хэтхэр ары.

«Хэгъэу зеошхом ильэхъан советскэ цыфхэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр непэ псэухэрэм ащыгъупшэрэп. Тиреспубликэ ирайон пэпчэ Егъэшлэрэ машлоу щызэхэгъэнагъэр Теклоныгъэр къыдэзыхыгъэхэмрэ джырэ ллэужхэмрэ азы-фагу зэлхыныгъэ пытэ зэрилъым ишыхъат. Егъэшлэрэ машлор ренэу блэн фае!» — къылуагъ Урысые народнэ фронтым ишъолпыр къута-мэ иллыкълу Александр Колесниковым.

Урысыем и Президентэу, Урысые народ-нэ фронтым ипашэу Владимир Путиным пшъэ-

рылэу къафишлыгъэр агъэцакълэзэ, Урысые на-роднэ фронтым Адыгеимклэ ишъолпыр къута-мэ хэтхэм республикэм ит саугъэтхэм язы-тет зыфэдэр ауплэкълугъ.

Хэгъэу зеошхом хэклодагъэхэм афэгъэхыгъэ мемориалу поселкэу Тульскэм дэтым изы-тет уигъэрэзэнэу щытыгъэл, Егъэшлэрэ машлор газым епхыгъагъэп. Народнэ фронтым хэт-хэм Мыекълэпэ районым ипашэу зыфагъази, мемориалыр гъэцкълэжыгъэн зэрэфаер палуагъ. Хэбзэ лэшхъэтетхэми Урысые народнэ фронтым ишъолпыр къутамэ хэтхэм яшлоигъоныгъэ афа-гъэцклагъ.

Мыекълэпэ районым щыпсэухэрэм жьоны-гъуаклэм и 9-м Егъэшлэрэ машлоу Тульскэм дэтым къэгъагъэхэр клэпыралъхъан алъэкълыгъ. Хэгъэу зеошхом иветеранхэмклэ, районым исхэмклэ ар хъугъэ-шлэгъэхуагъ.

Урысые народнэ фронтым ишъолпыр къутамэу Адыгэ Республикэм щылэр

Къулыкълу аштагъэх

Хыкум приставхэм я Фе-деральнэ къулыкълу и Гъэлоры-шланлэу Адыгэ Республикэм щылэм илофшлэхэм ясатыр нэбгырэ заулэ къыхэхъуагъ. Ахэм присягэр зычаштэгъэ мэфэкл зэхэхъэу АР-м и Лъэпкъ музей щыкълуагъэм хэ-лэжъагъэх АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Вла-дислав Федоровыр, республи-кэм ихыкум пристав шъхъалэу Дмитрий Лабазовыр, Гъэлоры-

шланлэм дэжэ щызэхашэгъэ Обществоннэ советым хэтхэр, хэбзэхъумэкло къулыкълухэм ялыкълэхэр, нэмыкълэхэри.

Хыкум приставхэм къу-лыкълу ащызыхыныу теубытагъэ зышлыгъэ ныбжыкълэхэр при-сягэр зытетхэгъэ тхъапэм клэт-хэжыгъэх, Урысые Федера-цием и Конституциие къыдилъы-тэр лъэныкъо пстэури зэрагъэ-цэкълэщтыр, цыфхэм яфитыны-гъэхэр къызэраухъумэштхэр, зыщыпсэухэрэ Урысыем хэхъо-

ныгъэхэр ышлынхэм зэрэфэ-лэжъэштхэр къалуагъ.

Джащ фэдэу ильэс пчъагъэ хъугъэу зипшъэрылхэр щыт-хъу хэлъэу зыгъэцкълэрэ хы-кум приставхэм ащыщхэр феде-ральнэ ведомственнэ тын лъа-плэхэмклэ, щытхъу ыкли рэзэ-ныгъэ тхылъхэмклэ къыхагъэ-щыгъэх. Гъэлорышланлэм ипа-щэу Д.Лабазовыр ахэм афэ-гушлуагъ, ягъэхъагъэхэм къаща-мыгъакълэу ыпэкклэ лъыкълотэнхъу афилуагъ.

(Тикорр.).

70

ТЕКЛОНЫГЪЭР КЪЫЗЫДАХЫГЪЭР ИЛЪЭС 70-рэ ХЪУГЪЭ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджаплэ цыфлъэпкъымкӀэ анахь мэфэкӀ лъапӀэм зэрифэшъуашэу ыцӀэ еӀогъэн, зэлягъэшлэгъэн фаеу пстэуми щалытагъ. Тхылъеджаплэм иотдел пэпчӀломи хъунэу зыхэлэжъэгъэ Ӏофтхьабзэу, егъэшлэрэ шӀэжыпӀэр зэрэмыкӀосэштӀым ищысэу, мэфэкӀ инэу «Салют, Победа!» зыфиӀорэр жьоныгъуаклэм и 7-м щызэхашэгъагъ.

МэфэкӀ лъапӀэу — Теклоныгъ!

Къэлэ гупчэм ит тхылъеджаплэм зэо оред дахэхэм, усэ сатыр лъэшхэм амэкъэ жьынч зыщелӀэты. Пчъэшъхьалум узэребакъоу, мэфэкӀ зэхэхэм къызэфӀищэсыгъэ ныбжьыкӀэхэу тикъалэ иеджэплэ зэфэшъхьафхэм къарыкӀыгъэхэр дахэу къыппэгущуатэх, ветеранхэр, тхылъеджэ чан емызэщыжъхэм ащыщхэр ыкӀи ежэ Лъэпкъ тхылъеджаплэм иӀофышӀэхэр олъэгъух.

Теклоныгъэшхом ия 70-рэ илъэс фэгъэхьыгъэ литературнэ-музыкальнэ мэфэкӀыр шӀуфэс псэлэ зэкӀукӀэ къызэлӀуи хыгъ ыкӀи зэрищагъ **лахьагъу Нурет**. МэфэкӀ анахь лъапӀэмкӀэ къафэгущуагъ. Жьоныгъуаклэм и 9-р — советскэ цыфхэм фашистыдзэхэр зэхакъутэх, пыйм зытекӀогъэхэ маф. Лъыпсырэ нэпсырӀкӀэ, псэр атызэ, тидзэкӀолӀхэм мы мэфэ нэфыр къызэрэтфагъэблэгъагъэр ащ къыӀуагъ. Зэошхом ихьылэ зыщэчыгъэу, ащ хэтэгъэ пэпчӀ гъунэнчэу тыфэразэу сыдигъуи шъхьащэ зэрэфэтшырэм, тухьумаӀохэр егъашӀэм тишӀэжэ зэрэхэтыштхэм кӀигъэтхьыгъ.

Хэти ащыгъупшагъэп, сыди ащыгъупшагъэп

Зэошхом хэкӀодагъэхэм зы такыкӀэрэ афэшъыгъуагъэх.

Тинепэрэ щыӀӀӀкӀэ-псэукӀэ тынч къытэзытыгъэхэр хэгъэгум иветеранхэр арэу зэрэщытыр, ахэм япсэемыблэжъныгъэ, ялӀыгъэ инэу зыпшӀэу уклӀожьынэу щымытыгъэм Теклоныгъэр къызэракӀӀагъагъэр хэти — ини цыкӀуи зэ-

лъягъэшлэгъэныр, афилотыкӀыгъэныр, тиблӀэкӀыгъэрэ тинепэрэ зэзыпхырэ кӀапсэр гъэпытэгъэныр, лӀэужхэм язэгурьӀо-ныгъэ гъэлъэшыгъэныр Ӏофтхьабзэм мурад шъхьалэу илагъ. ЫкӀи сыхьатитӀум къыкӀоцӀ

къалотагъэм, къагъэлъэгъуагъэм, усэу къызэджагъэхэм, фильм пычыгъохэм, къагъэлъэгъон зэфэшъхьафхэу тхылъеджаплэм цагъэхьазыргъэхэм ахэр зӀкӀэ къаушыхьатыгъ.

Зэхэхэм чанэу хэлэжъагъэх

хэу зэрэщымытхэр, лӀыгъэр зыщыбэм шъыпкъэр зэрэщыпфимыкӀыштыр пшӀош агъэхуштыгъ.

Мары Хэгъэгъу зэошхом итарихь плакатхэмкӀэ къыӀотыкӀыгъ. Мы къагъэлъэгъоным

зэо лъэхъаным (1943 — 1945) къыдагъэкӀыгъэгъэ плакатхэр щызэхэуыгъоагъэх. Мы тхыгъэ тхьапэхэм яхьатырӀкӀэ, цыфхэр яшъхьафитныгъэ, ны папкӀэу я Хэгъэгъу пыйм рамытынӀым къыфалӀэтынхэр афызэшӀокӀыгъ. Плакат тхыгъэхэм дзэкӀолӀхэм агу зыкӀи рагъэфэхыгъэп, къызхигъэшъожьы-хэу къыӀэтыштыгъэх. Советскэ военнэ плакатхэр Ӏашэ иныгъэх, ахэр зэолӀ шъыпкъэхэу тидзэхэмкӀэ хъугъагъэх. Хэгъэгъур зэо машом зыхэтыгъэ илъэсхэм тхылъыри зэуагъэ. Ащ зӀкӀэ советскэ цыфхэм ящыӀӀэныгъэ — язэуа-кӀэ, язэгурьӀуа-кӀэ, языкӀыныгъэ, япсэемыблэжъныгъэ, пый жьалымыр зэхакъутэнымкӀэ ащэчыгъэу, аӀӀэхэкӀыгъэр къащыӀотагъ.

Мыщ дэжъым къыхэзгъэщымэ сшӀоигъу «Гъотыгъое тхылъхэр» зыфиӀорэ къагъэлъэгъонэу зэо лъэхъаным къыдӀэкӀыгъэ тхылъхэу зитхьапэхэр гъожьышэ-ежъэшъуашъоу, зисатырхэр нэгъыф хъугъэхэр советскэ народым илӀыхъужьыныгъэ ишыхьат дэдэхэу зэрэщытхэр. Къагъэлъэгъоным къытегушчыла-гъ ащ Ӏоф дэзышӀагъэу, тхылъеджаплэм ибиблиотекарэу **Ольга Мельникова**.

Экспозицие зэфэшъхьафхэу еджелӀэ залым щызэлӀухыгъагъэхэм зэошхом исаугъэтхэр, иполководцэхэр — анахь дзэлэщэ инхэр уагъашӀэщыгъ. Сыд фэдэрэ къини, гүлэгъуи, лыузи, нэпси епфыхымэ, бдырыизэ пыйм утекӀон фэягъэ. АщӀкӀэ оредым мэхьанэ илагъ, зэо оредхэм мы мурад зафэр афызэшӀокӀыгъ. Оред макъэм зыкӀызиӀӀэтыкӀэ, гукӀодыгъор птырехы, кӀуачӀэ кырегъэблы, гур къытырегъао, зыкӀыуегъэпхъуатэ. Оредэу «**Катюша**» тэ тидзэкӀолӀхэм ямызакъоу, ежэ фашистхэм ягузэхашӀэ лъыӀэсыштыгъ. Джащ фэдэу зэо уахътам игимн лъэшэу хъугъэ «**Священная война**» зыфиӀорэ оредыр. МэфэкӀ Ӏофтхьабзэм ахэр зӀкӀэ щыӀугъэх. МэфэкӀ лъапӀэу, инэу, нэфынэу — Теклоныгъэшхом ия 70-рэ илъэс фэгъэхьыгъагъэр зэрэхэгъэгъоу яӀӀӀӀӀ оредэу «**День Победы!**» зыфиӀорэмкӀэ аухыгъ. Хэти, сыди сыдэуштыгъэу зашӀыгъэу, сыд алауагъэми, Теклоныгъэшхор зэрэтымыгъэукуыштыр джыри зэ къэнэфагъ.

МАМЫРЫКЪО Нурет.
Сурэтхэр мэфэкӀым щытырахыгъэх.

Зэпэлэпчъэ адыгэхэр
зэлуигъэклагъх!
Лъэпкъ макъамэр
ыгъэжъынчыгъ!
Лъэпкъ лъэмыджыр
ыгъэпытагъ!
Щытхъур
кыылэжъыгъэу
кыыгъэзэжъыгъ!

Ислъамыер

Мэлылфэгъум и 17-м кыи-
шегъэжъагъэу и 22-м нэс
Адыгеим икъэралыгъо лъэпкъ
орэдыло купэу «Ислъамыер»
Тыркуем шылагъ. Къалэхэу
Бурса, Караджебей, Истамбыл
концертхэр къащитыгъэх. Ти-
артистхэр зэрагъэшыагъэхэм
сэри сыришыхъатыгъ. «Ислъа-
мыем» икъэгъэлъэгъонхэм хэ-
куми сыщяплъэу хъугъэ, ау
мыш фэдэу лэкыбым ущылэу
ар зыплъэгъукъ, гушхоньгъэу
зэхалшэрэр гъунэнчъ. Мыщ
фэдэ куп зэрэтизм тамэ
кыибгуйгъаклэрэм фэд. Опсэу,
«Ислъамый»!

Тыркуеу анахъ тильэпкъэ-
гъубэ зыщыпсэурэм «Ислъа-
мыер» а зыбгъу-зыпшым клуа-
гъэ. Иапэрэ лэкыб концертхэ-
ри мы хэгъэгур ары кыизши-
тыгъагъэхэр. Ар зыхъугъагъэр
1992-рэ ильэсыр ары. Ащ кыи-
шегъэжъагъэу тикуп цлэрыло
Тыркуем кыишыфашигъэ шлу-
лэгъум хыхъозэ кыирэкло, «Ис-
лъамыер» къэклуагъэу зэхарэ-
хи, тидэрэ къуапи кыкыыхэзэ,
иконцерт еплъышхэр кыизэ-
рэгъошхы. Ащ фэдэу къалэу
Бурса ансамблэм икъэгъэлъэ-
гъон еплъынхэу нэбгырэ ми-
нитлу кыишызэфэсыгъагъ. Ахъ-
тыгъэх ахэм мы къалэм щы-
псэурэ адыгэхэм анэмьклэу,
Дюэдже, Бандырма, Ялова,
Къайсэр, Адэлэзар къарыкы-
гъэ тильэпкъэгъухэри. Концер-
тыр культурэм и Унэу Ата-
тюрк ыцлэкълэ щытым щыклуагъ.
Анахъ къэгъэлъэгъоплэ инэу ар
Бурса дэтхэм ащыщ. Зы чыплэ
нэкл имылэжъэу ащ цыфхэр
кыишызэрэгъоигъагъэх. Дума-
нышэ Фарид километрэ 800
кыизэпичи къэклуагъ. «Ислъа-
мыем» иорэдхэр зэкълэ ащ ешлэх
тломи тыхэкъонэп, артистхэм
адэжъыоу, сурэт атырихэу пчы-
хъэ ренэм утыгу лупэм лусыгъ.

ДУМАНЫШЭ Фарид,

Къайсэр щэпсэу:

— «Ислъамыер» апэрэу
ильэс 15-клэ узэкълэбэжъымэ,
Къайсэр къэклуагъэу слъэ-
гъугъагъэ. Ащ кыишегъэжъагъэу
иорэдкълэуакълэ сыгу хэпклэгъ.
Седэлэу зэпытыгъэми сезэщы-
щтэп. Тильэпкъ имэкъамэхэр
мы оредыло купым кыизэрэд-
нигъэсыхэрэр, зэрэтигъашлэхэр
зэргълэ бэу лъаплэ.

«Ислъамыер» Тыркуем егъ-
блэгъэгъэным клэщакло фэхъу-
гъэр къалэу Бурса и Адыгэ
Хасэ игъэцэкълэло куп. Лъэпкъ
зэхэхэр зызэхашагъэр ильэс
50 хъугъэ. Ащ фэгъэхыгъэ
пчыхъэзэхэхэм хэлэжъэнэу
Адыгеим иорэдыло куп цлэрыло
рагъэблэгъагъ.

ШЪАО Левент, Бурса Адыгэ Хасэм итхъамат:

— Ти Хасэ имэфэкл кыи-
дыхэлъытагъэу лотхъэбзэ зэ-
фэшъафхэр зэхэтцагъэх.
Ахэм анахъ къахэщэу, анахъ
гъэкларэклагъэу хъугъэ «Ислъа-

лъэщэу тигъэлэтыгъэ. Тихэку
дытилэ зэлхыныгъэхэм тэргълэ
мэхъэнэ ин ял. Мыщ фэдэу
тильэпкъэгъу хъаклэхэр кыизэ-
рэтфаклохэрэр тэгъэлъаплэ.

Бурса Адыгэ Хасэм итхъа-
матэу Шъао Левент зигугъу
кыишыгъэ политикхэр концер-
тым къэклогъэхэ къодыеп,

ем» икъэбархэм къаклэуп-
члагъ. Шъхэкълэфэныгъэу хъа-
клэхэм бысымым къапигъохы-
рэр нэрылэгъоу кыизэришы-
гъэр дгъэшлэгъуагъэхэм ащыщ.
Тырку быракъым адыгэ ныпыр
(быракъыр) готэу илофшлэплэ
стол ащ кыытыригъэуцогъагъ.
Ащ фэдэу къазэрапэгъокы-

гъэр зэхашлагъ. Ащ фэдэу узэ-
рагъэлъаплэрэр, къэбгъэлъэгъо-
рэ искусствэм уасэ кыизэрэ-
фашырэр нафэ кыпфэхъу-
ныр ахэмкли гуапэ.

АГЪЫРЖЪАНЭКЪО

Санит,

Адыгеим ыклэ Чэчэным
язаслуженнэ артистк,
«Ислъамыем»
ипащэ игуадз:

— Тыркуем аужырэу ты-
кызыклогъагъэм ильэсищ те-
шлагъ. Цыфхэм къахэщы кыи-
зэрэтфэзэщыгъэхэр. Ащ те-
гъэгъушхо, тигуап кыизэрэтпэ-
гъокыхэрэр. Программэу къэт-
цагъэм тэри тегугъугъ, ореды-
клэхэр бэу хэтых. Ашлогъэ-
шлэгъон хъунышъ, ыпэрэхэм
афэдэу, макъмаклэхэри якла-
сэ хъунхэу тыщэгугъы.

Оредэу купым кыишохэрэм
лъэпкъым ихыишъэ кыпфызэ-
луахы. Хэкум изэрэщыт, ицыф-
хэм якъэбар, ичлыопс изэ-
хэтыклэ уагъэлъэгъу. Хэхэс
адыгэм ыгу имыклэу ипыр «Ис-
лъамыем» иорэдхэмклэ, икъа-
шъохэмклэ кыфилоутагъ.

МАМЫЙ Нэшлэт,

Тыркуем щэпсэу:

— Тильэпкъ иорэдхэр, икъа-
шъохэр зэрэдэхэхэр «Ислъа-
мыем» тигъэшлагъ. Ижырэ
орэдхэмклэ тарихъыр кыитфа-
лотагъ, Нэхэе Аслъан ыусыгъэ
макъамэхэу зэхэтхыгъэхэм
гулшысэ зэфэшъафхэр та-
гъэшлыгъэх. Зэкълэ тыгу ри-
хыгъ.

мыер» зыхэлэжъэгъэ пчыхъэ-
зэхэхэр. Тыркуем ихэбзэ ю-
фышлэхэри, политикхэри кон-
цертым еплъынхэу къэклуа-
гъэх. Адыгэ культурэр зэ-
рэбаир ахэми альэгъу ыкли
уасэ кыишафшы. Етлани кыишэ-
гъэщымэ сшлогъу бэмышлэу
Адыгеим и Премьер-министр-
эу Къумпыл Муратэ тадэжъ
кыизэрэклогъагъэр. Ащи тшъхъэ

«Ислъамыем» шъхэкълэфэны-
гъэу кыишафшырэр къагъэлъа-
гъоу гъэшло тынхэр кыиша-
шыгъэх. Къалэм ипащэ лот
зыишлэрэ унэм купыр рагъэ-
благъи, шахъаклагъ. Бурса
итхъаматэ игуадзэу лунч Атила
тиартистхэм къащыпэгъокыгъ.
Гуцылэ фабэхэр адыгэу Бурса
щыпсэухэрэм хэбзэ лотфы-
шлэм къафилуагъ, «Ислъамы-

гъэхэр «Ислъамыем» хэтхэми
гуапэ ащыхъугъ. Концертхэм
къаключлэгъэ цыфхэр зэрэра-
зэхэр, зэхыхэрэр агу рихъэу
зэрэщытыр зэхашлагъ. Купыр
пчэгум кыизэрихъэу, лэгу тео
макъэмрэ «аферым» гуцылэм-
рэ мыухыжъэу зыкълэтышхы-
гъэ. Тиартистхэм а гуфэбэны-

Тыркуем щышлэтыгъ!

«Исламыер» дэгъу дэдэу зышлэхэрэри концертм еплъыгъэхэм ахэтыгъэх. Адыгеим щышхуэ къалэу Дюздже иуниверситет мы уахътэм юф щызышлэхэрэ клэлэегъаджэхуэ Хьаклэмыз Мирэ, Долэ Ларисэ,

150-рэ фэдиз ащэпсэу. Ялэпкъ зэхашлэ амыгъэклодыныр ягъуэу ахэм Адыгэ Хасэр зэхашагъ. Ар зычлэт унэми лъэпкъ зэлуклэ «Исламыер» щызэхышхэагъ. Артистхэм ягъэшлэ пчыхъээзэхыхъ адыгэ джэгум

Мыщи цыфыбэ кышшызэлуклэагъ. Ахэм яшлупъэгъу къахъшэу, «Исламыер» кыиорэ оред пэпчъ, кыгъэлъэгъорэ къашъо пэпчъ лэгу тео зэпымыур игъусагъ. Зэклэмкли мы къалэм тилъэпкъэгъу нэбгырэ

ХЪОКИО Сусанн,
Урысыем изаслуженнэ,
Адыгеим
илъэпкъ артистк:

— Бысымэу тилэхэри, тиконцертхэм къаключлэгъэ цыф-

содие», «Ныдэльф мэкъамэхэр», ахэм джы къаключлэгъэ «Чэщ гупшысэхэр»... Зымы пэмышышт искусствэ лъагэ тилъэпкъ зэрилер ансамблэ цлэрилом къегъэлъагъо, елуатэ, егъэбыбатэ. Нэхэе Аслъан ыусырэ оредхэм клуачлэу ялэр бгъэшлэгъонэу, гум, шхъэм нэс ахэр алылэхсхуэ зэрэщытхэр къэлъэгъуагъ.

КОБЛ Алатин,

Тыркуем щэпсэу:

— Исламыер къаключи, тшхъэ кыиэтыгъ. Мыщ фэдэ куп дахэ зэрэтилем уасэ фэшлыгъуай, мы дунаим анахъ бгъэлъэлэнэу зыгорэ тетмэ, ащ фэдэхэм ясатыр «Исламыер» хэт.

ТЕУЦОЖЪ-БГЪОШЭ

Марет,

Адыгеим кышшыхуэгъ,
Тыркуем щэпсэу:

— Унагъо сыхагъэу сэ Истамбыл сышхэпсэу, ау Мыекъуапэ сызэрэщыщыр, Кавказым сыкызызэрэщыхуэгъэр зэрэсинысыр непэ джыри зэ кыизгурылуагъ. Тадэжъ сышылагъэм фэдэу кыисышхуэгъ, сыгу щиз хэхуагъ. Тхъэм егъэпсэу «Исламыер»!

Истамбыл Адыгэ Хасэм итхъаматэу Кларэф Хъао мы пчыхъээзэхыхъэм кыизэрэщылъагъэмклэ, «Исламыер» кышчыныш, иконцерт Истамбыл кышчыригъэтыным клэхъопсыштыгъэ. Бзылфыгъэм илъэсигъу хуэгъэ мы лэнатлэр зигъэцкларэр. Ежыири оредылу, ащ елытыгъэу Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм къашъом имызакоу, оредыри нахъ аригъашлэ шлоигъу. Кыыхъэгъэщымэ шлоигъу «Исламыер» мы лэныкъомклэ пшъэрылгъэу зэшлуи-хырем имэхъанэ зэрэиной, тикуп кыкырыплъыгъэхуэ, музыкальнэ лэмэ-псымэхэм къа-зыгъалохэрэр ягъусэхуэ оредыло ансамблэхэр хэхэс адыгэхэми зэхашхэ зэрэхуэгъэр. Ащ фэд оредыло купэу «Бланэр». «Исламыер» Тыркуем кышчытыгъэ концертхэм ащыщ хэлъагъ. Мы купыр Адыгеим кыключонэу хуэгъагъэ. Адыгэ культурэм идунэе фестиваль изы гъэшлэ тын зыфагъэшъошэгъэхэм ащыщ. «Бланэм» ипашуэ Шынынхэу Озджан «Исламыер» Тыркуем къэтыфэ игъусэ зэпытыгъ. Ыгъэлорышлэрэ купым хэтхэри тиартистхэм нэлъасэ къафишлыгъэх. Ежхэри зыпылф юфым елытыгъэу, тиорэдылохэр упчлэжхэгу ашыгъагъэх ыкли а мэфэ заулэм къашхъапэн гъэсэпэтхыдэ лэджи зэхыхыгъ.

Адыгеим икъралыгъо оредыло куп мэфитфэ Тыркуем шылагъ. А уахътэм концертищ кыитынуэу, лъэпкъ зэфэс дахэхэр чыплэ хасэхэм ащызэхичэнхуэи игъо ифагъ. Хэкурыс ыкли хэхэс адыгэхэр зэхэханхэм пае мыщ фэдэ зэлуклэхэр тищыклагъэх. Адыгэ оредыр уфэкъулаеу кыизэрэплон плъэкыштыр, адыгэ къашъом уфэлэпэласэу кыизэрэпшышхуэщыт, лъэпкъ культурэм идехагъэ кыизэрэбгъэлъэгъошхуэщыт «Исламыер» идэ-кыгъо концертхэм зэрифэшхуашуэ ащигъэцклагъ. А зэпстэум ягъусэу лэклибым щыпсэурэ адыгэм илъэпкъ зэхашлэ кыгъэушхыгъ. Ыбзэ, ихабзэ, икультурэ чимынынхэм клыгъэхъопсыгъ.

ТИШЪУ Светлан.
АР-м изаслуженнэ журна-
лист.

Шхъэлэхъо Сусанэ ястудентхэри кыиздашхы, къэгъэлъэгъоным къэклогъагъэх. Мыщ фэдэ куп зэрэтилем зэрэригушхохэрэр а чыплэм ахэми нахъ лъэшэу шызэхашагъ.

ХЪАКИЭМЫЗЭ Мир,

адыгабзэмклэ

клэлэегъаджэу

Дюздже иуниверситет

Юф щешлэ:

— «Исламыер» кыизэрэ-клоштыр тшлагъэу тышчысы

кыгъэдэхыгъ. Мышхэ Андзаурэ Лъэцэр Светланэрэ пщынэм кьеохуэ, Къумыкыу Шамсудинрэ Шымырзэ Къызбэчрэ жьыуаклохуэ, Сихъу Русланрэ Лъэустэнджел Рузанэрэ лъэпкъ къашъор къашлэу... Ащ фэдэ джэгъу лэклибым щыпсэурэ адыгэхэм алъэгъоу хуэгъэп.

АКЪЭ Исхъакъ,

Тыркуем щэпсэу:

— «Исламыер» тэрклэ гум фэд, псэм фэд. Артистэу хэт-

минипшл фэдиз щэпсэу. Кыхъэгъэщын, мыщ фэдэ куп цлэрыло къазэрэфэклуагъэр ахэм лъэшэу ягопагъ. «Исламыер» апэрэ лыкло купэу хэкум икли, Караджебей клуи, икыгъэлъэгъон щызэхэзышагъэу хуэгъэ. Адыгэ оред макъэр мыщ фэдэу мы къалэм апэрэ зэрэщылугъэр. Тырку лэшхъэтетхэри концертхэм къаключлагъэх. Адыгэ культурэм ибаиныгъэу алъэгъугъэм ыумэхыгъэхуэ, яшхъэклэфэныгъэ ин артистхэм къапагъохыштыгъэ. Караджебей ипашуэ Оскан Алыи кыизэрэхигъэщыгъэмклэ, тилъэпкъ икультурэ Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм яшлуагъэклэ щыгъуаз. Ащ кыизэрэшлошлыштыгъэр, тикультурэ къэшъо закъом кыгъэпсэу ары. Джымы пчыхъээзэхыхъэм ыуж оредыри зы баиныгъэу зэрэтлэклэлыр, ар кээзылорэ лэлэласэхэр зэрэтилэхэр ышлагъ.

хэри кыизэрэтфэчэфхэр тшло-лъапл. Гужэбэныгъэ ин къаб-годэклы тыкыыздэклуагъэхэм. Ялэпкъ зэхашлэ зэрэчламынэрэр къэлъагъо, ар зэклэм анахъ юф. Зыхасхэ лъэпкъым хэмыклуагъэхуэ, адыгагъэр зэрэхуэу, бзэр амыгъэклодэу кэ-нэнхуэ пылтых. Ащклэ тэри лэпылэгъу тафэхушхуэу сэгугъэ.

Яцэнэрэ концертыр «Исламыер» Тыркуем игупчэ кышчытыгъ. Истамбыл Адыгэ Хасэр клэщакло зыфэхуэгъэ къэгъэлъэгъоныр Зубейда Хъаным ыцлэклэ щыт гупчэм шыклуагъ. Нэбгырэ мин зычлэфэрэ къэгъэлъэгъуаплэм чыплэ нэкл имылэжхуэ цыфхэр къэкло-лэгъагъэх. Гужэбэныгъэ мы-ухыжыыр мыхэми къабгъодэ-кыгъ. Ижырэ адыгэ оредыжхуэ гъэклэжыгъэ мэкъамэхэм арылгъэу «Исламыер» кы-лохэрэр, «Хъагъэуджым ирап-

тлэпкъыгъэп. Куп инэу Дюздже тыкыкли тыкыэклуагъ. Сыхъатиф гъогури тшлохыпъагъэп. Едгъэджэрэ ныбжьыклэхэми зэхыхыгъэ оредхэр гулэ-тыплэ афэхушхыт. Тикуп цлэрыло тыфэраз мырэушхуэ Тыр-куем къаключи тиискусствэ лъагэ кыизэригъэлъэгъуагъэм пае.

Апэрэ концертыр «Исламыер» кышчытыгъэ Бурсэ ыкли гъунэгъу адыгэ къуаджэхэм зэклэмкли адыгэ нэбгырэ мини

хэр сэ бэшлагъэу сэшлэх. Мэкъэ лъэш дахэхэр зилэ заклэх. Мырэушхуэ Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм тызэрэзэлуагъэ-клагъэм изакъоми, юфыгъо ин зэрэхыагъ.

«Исламыер» кыизэрэклоштыр зызэхыхым, нэмыкл къалэхэми купыр рагъэблэгъэным дэгъулагъэх. Ащ фэдэу къалэу Караджебей, Бурсэ уиклымэ сыхъат гъогуклэ унэсы, тиартистхэм концерт кышчытыгъ.

Къаджэр рэхъатыжы-
штыгъ... Джыри моклэ-
мыклэ хьэхэр кышчы-
хьакъуштыгъэх, блэгъэ дэдэу
тхьаклэм шьхьагъ шыпкъэм,
зыпкъ имыт шы пырхъэ макъэр
щызэхэпхыштыгъ... Бэшагъэу
класэжыгъэ нэшхэигъор зы-
хизэу зэбгырысыкыгъэ шыклэ-
пщынэ мэкъамэр... Унэмэ къа-
рыпсырэ нэфынэхэр зым ыуж
зыр итэу класэжыштыгъэх.
Урам клэко зэжъухэр, кыблэ
чэщ шунклышъоу жьогъо нэ-
фынэхэр шьхьахынэу кызышчы-
зэклаблэщтыгъэхэм хэткълухьа-
жыштыгъэх...

— Нэнэ дах, нэнэ дах! —
гур зыщигъаклэуи, уигъэгубжэуи
гъунэгъу унэм сабый гыма-
къэу зыкышчызыпхъотагъэм
къуаджэр зыхильэшьогъэ чыем
икым-сым зы такыкь горэклэ
къээзлыгъэолъэнэу ежъагъ...
ыкли псынклэу быяужыгъэ.
Джыри псыхъоу зышхошко ма-
къэ чыжъэу кышчылуштыгъэ
закъор ары къушхъэ цэклэ-
шхор кыгози, ипс зэрэзэ-
пигъэлыгъэм пае фэгубжыгъэу
едысыштыгъэр.

— Сэ джыдэдэм сыхьакл тэ-
тыхэм ащыщ, — лэклэ шыгъэ
дэгъэ остыгъэу гъучлэгъу лэ-
бгъум итыгъэм нэгъыфэу кыи-
зэлыгъэнэфырэ унэм сыкыи-
зехъажым, дзэклэплэу Иван
кыиспэгъоклыгъ.

— Сыдэуштыгъэ тэтыемэ ащы-
ща? Урыса?

— Ары, ащ фэд плэми
хъушт... Урысые гъунапкъэм
кыпэлэу чыплэмэ ащыщ кье-
кы. Зышхъэ къезыхъыжъэ-
жыгъэ шапсыгъэ гор. Ядэжъ
ыгъээзжыгъ, пашэхэм анэшу
къащыфэмэ, хэта зышлэрэр,
ичыплэжъ рагъэхъажынкыи
мэхъуба зыфэлэном фэдэу.
Сэ джыри зыкли кызыгурь-
лоштыгъэп лэфым изытет.

— лашэклэ агъэлэсэхы кыи-
зырагъэуцуалэхэм ыуж ахэр
зэклэ Кавказым рафыхи Тър-
куем афыгъэх. Мыдрэри ары.
Иунэ кычидзыгъ, ихъызмэт.
Ар сыдым фэдагъа луй, джы
сэпэ утысэ хъугъэ. Хэкужъ
шыпкъ! Ежыми кышхъапа-
гъэп, хъэми алукагъэп, ау Уры-
сыем клонэу фэягъэл.

— Сыда ахэм Урысыер
псэуплэклэ кыяхахынэу арало-
гъагъа?

— Пшызэ, къээзэххэм азы-
фагу, ар сыда, Урысыеба?
Ау унагъор игъусэу ежыер
мышклэ къэклагъ, султланым
икъыфыштыкыклэшу тельхъа-
плэу илагъ... Джы ыгъээзжы-
гъэу ядэжъ мэкложы... Ары,
пыеу шытыгъ зегорэм, джы
лытэ, зы шлошхъуныгъэм ты-
техъагъ! — мысагъэ горэ зы-
дишлэжыерэм фэдэу Иван
ышхъэ риуфэхыгъ.

— Ар джы тыдэ шыла адэ?

— Зэгъу, укъэмыгулаш... а
ефэндым дэжъ зыщегъэжыб-
гъао. Хулэ письмэ кыфыри-
хи ащ кыфыхыгъ, титло, а
шапсыгъэмрэ сарырэ, бэшагъэу
тызэнэлуас. Ыш ильэситло пшьэ-
хъуклэ сепхыгъэу силыгыгъ,
етлани мээщи фэдизэр сыкыи-
римыгъэклэу имашэ сисыгъ...
Ныбджэгъу!

— Джэгъогъу горэ угу кыи-
мынэгъахэуи?

— Сыдым пая? Ялэпкъ шэн
тетэу зеклауагъэх. Хэбзэ-уна-
шъоу ялэм кызырэдильытэу.
Утын кысыхыштыгъэмэ е си-
гъэмэлаклэщтыгъэмэ лэфыр
шхъафыгъэ. Ащ кытефэрэр
ышлэн фэягъэ... Сыда ащ сэ
гухъэ-гуужъ зыкыфэсшышты-
гъэр? Етлани джы ар тхъа-
мыклэгъошхо кызыфэклогъэ на-

КАВКАЗ ЗАОР
ЗЫШЫПАГЪЭР
ИЛЬЭСИ 151-рэ МЭХЪУ

Пышжъ

Василий Иванович
НЕМИРОВИЧ-
ДАНЧЕНКО

Сурэтыр зышлыгъэр Хъурмэ Хъусен.

сыпынчъ, зы шхъэегъэзыплэ
къогъуи, зы былымышхъы
илэп. Илэр джа шыгъэ закъор
ары... Бэ ахэм ащыщэу къэ-
зыгъээзжыерэр: благъэклыхэрэ-
ри къахэклых... Гур агъэузы!..
Унэхъугъэ лэпкъ, умышлэмэ,
бэным кыдапхъэнкылыгъэхэм
афэдэх. Сымаджэх, гъаблэм
егъалэх. Шоу тырку султланым
ахэр кыгъэгъэсыгъэх. Уемыплъ
тыркухэр ежъхэм зэрякъош-
хэм: Урысыем икыжхъэу зы-
рагъажэм, хьалыгъу такыыр
закъом пае фэдиф уасэклэ
ашъо тырахыштыгъ, ащыщэу
курдхэм алэклэфагъэхэм псаоу
къээзыгъээзжыгъэх ахэтэп.
Ахъунклагъэх, ащ кыгъужъэу
апси къафашыгъ, яунэенхэу
аштагъэх, ежъхэр адэ шьоткло-
латклохэшь, Тхьапэлш шэджа-
шъэх. Ятхъамыклагуи, янэпс
щыгъыи зэфэдызых. А зы п-
гъымбар тхылыр зэдъырай. А
зы мэщытым зэдэклох, ау амал
щылэ зэрэхъоу шоу пчый кыи-
рагъэчъэнышъ, ныбжыи укъэ-
нэхъэжыштыгъ.

Мыхъамэт-Сахидэ сыгу
егъэузы. Зегорэм бысым бэ-
лахыгъ. Ишыхэр шэхъогъу-
шэхъогъоу къэклокыштыгъэх,
исадышхо нэплээгъум кыи-
уытыштыгъэп. Шъузишрэ пхъу-
ихрэ илагъэх. Унитлур ипсэ-
уплагъ, джэмэхъатым зыха-
хэкклэ, шхъащэ зэклэми кыи-
фашыштыгъ. Мыхъамэт-Сахи-
дэ хыкумыми щалытэщтыгъ,
джащ фэдэу ар ахэмклэ шы-
тыгъ. О ячылаплагъэхэм уакыи-
рыклауагъэба? Пшлэрэ шылэмэ
фэлэуат лыжыым, зэклэми гу-
шлуагъо ахигъотэшт... Ар джы
узыгъэл ыкли нэхэе ынэгъу!

Унэм ипчэкклэ мэкъэ икы-
гъэм ипскэ зэхэцунтхъагъэ кыи-
шылугъ. Сэ сыкыизэплэеклыгъ.
Нэфынэ маклэу унэ клоцым

щыклэзэзырэм бэц къобэ-бжъа-
бэм зытэзыгъаклэзэ лыжъэу
шунклым кыыхэкыерэм ите-
плэ зэхэутылуагъэ лупклэу
кышчылыгъоштыгъ. Ащ ынэ-
гу од гъожъ, ежъ имыхэм
фэдэ нэ ныбжыкыитлум янэ-
фыпс кышчышлэтыштыгъ. Жэклэ
фыжыер кызытехъэщтыгъэ
бгъэгум лупклэу тэмэ одхэм
къяхъухыгъэ цунтхъафэм илэ-
гъэ гъонабэмэ цагэхэмрэ блэ-
гухэмрэ къапхырыштыгъэх.
Къэрабэ хъугъэ напшлэхэр
лхъанчэу къэклотэхыгъэх. Хъу-
рышъо пэложым натлэр ыгъэ-
быллыштыгъ... Лъакъохэр пцлэ-
нагъэх ыкли цуакъэ ащыгыи-
гъэп.

— Мыры Мыхъамэт-Са-
хидэр.

Шлуфэсклэ тызэпэгъоклыгъ.
Джэнэ закъу шыгыгъэр, ари
зэхэцунтхъагъэ нахъ мышлэ-
ми, лыжыым еплэгъуллэ-
штыгъэп шхъэгъэцлыкыгъэрэ
улыташъорэ. Ишхъэлэтыжъ
зыдышлэжъэу тахътэм ичылплэ
щыблэтыгъ ыкли ынэхэр кыи-
тыримыхъэу, сыкыизэпплэ-
хъэу такыкь зауэрэ шысыгъ.
Сэри гъэшлэгъон сфийоу кыи-
зэпэспллыхъэщтыгъ а лэпкъ
лэшэу, щытхъушхо зыпылэу,
гушхуагъэм кыыгъэдахэу зэ-
горэм Кавказым икыушхъэ
шыгу дысхэм зинабгъо ащы-
зыхыштыгъэм икыутафэ. Джы
а нэгъу од псыгъо дэдэм тыр-
къо зауэрэ теплэгъон плэ-
кыштыгъэ — сэшхоплэ ужжэу,
щытхъушхъэ-даушыгъэр зылэпсэ
лыгъэшлэплэ теогъухэмрэ зэжэ-
хэлэздэ-зэзономырэ ялэхъэнэ
чыжъэ ыкли Кавказ лэпкъ-
хэм шхъафитныгъэр зылэплэ,
дзэклэпл-республиканцэхэм, а
зэокло лэлхэу, гум ифитыныгъэ-
хэр чланэнхэшь, хымэ шыаклэр
къаштэным ычылплэклэ зыпсэ

зытынхэм фэхъазырыгъэхэм
арашыллэгъэ заом, ахэр ячы-
гухэм арыфыгъэнхэм фэгъээз-
гъэ хэбзэ-унэшъо зэгъээзфа-
гъэм а заор кыпкырыкылау
плоным нахы, зэштегъэуплэ зы-
гъэшлэгъожыплэу плытэныр
нахъ тэрэзэу кызыщеклэушты-
гъэм янэпэеплэу а тыркъо-
хэр кыытырашагъэхэу шытыгъ.

Тыркъохэм азыфагу, хэ-
гъэплагъэх плонэу, зэлэгъэ
куухэр илагъэх, лупэ гъушъэм-
рэ лыи зыклэмытыжъ лупшлэ-
хэмрэ жыыгъом гъожыи ышлы-
гъэ жэклэ-пэклэ тхъуагъэмклэ
къэухъурэхыгъагъэх. Ау джы-
ри мары кыжъукырэ шылэ-
ныгъэм фаблэрэ а нэ лыд-
хэр хьадэ нэгум кыыклэжыи-
кырых.

— Урыса?

Макъэр клочлэшхуагъ, бгъэ-
гум кыидэкыштыгъ. Ащ жыи-
гъом ильэуж гори кыыхэнэ-
жыыгъэл. Гъуащэрэл, зы къу-
шхъэ цаклэм тесэу адрэ
къушхъэ цаклэм шылэ, зы
къушхъэ шыгум тетэу адрэ
къушхъэ шыгум кыищеджэрэм
пэджэжэу зэресегъэр.

Иван садэжыклэ кыиреплэ-
кыизэ ащ зыгорэхэр рилохэу
ыублагъ. Лыжыым ынэгъу рэ-
хъатныгъэр щыукуагъэу нэ-
утхэ къэхъугъ, зэлэгъэхэм зы-
кышчагъэсыгъ. Къупшхъэ-
зэклэ лэ гъугъэр бгъэгум ты-
рилхъагъ.

Лыжыым ар ылотыштыгъ,
умышлэмэ блэклыгъэмэ ялыуз
иклэрыклэу ащ кышчыхъежыи,
тхъамыклагуоу кызыдахыи-
гъагъэм ышхъэ кылытыгъэу
ыкли ильэсхэмрэ зэлэлэпчэ-
ныгъэмрэ ягуаозэ, ищэджыблэ
наплэхэр кыизэкыхыгъэхэм фэ-
дэу... Кыисэплыизэ ащ зыго-
рэхэр кыилохэу ыублагъ. Гъэ-
нэфагъэу сэ зи кызыгурьлуа-
гъэл, ау, енгъуагъо шлопэллэ
дэдэм, ыгу пэблагъэм лэфыр
фэгъэхъыгъагъэкклэ. Ымакъэ зэ,
тло горэм къэклэзэзыгъ ыкли
ыбгъэгъу кыизэллыолагъ, унэ
клоцым жыиры щыфэмаклэу, на-
хыибэу кыиригъэуытызэ зы-
луицэ шлопгъом фэдэу.

— Кыыклэупчлэ: ячылплэхэм
уарыкылагъа, псыхъоу Псэку-
псэ унэсыгъа... Плээгъугъэба
ахэм якъуаджэ?

— Зэфэхъафхэм сарихыи-
лагъ, пстэури псынклэу къэшлэ-
жыыгуай.

— Къало, ахэм ялоф сыда
зытетыр, сэ фэслотэжыштыгъ.

Сурэт гомылу кыизэхэзгъэ-
уцон фаеу хъугъэ. Кавказым
икыушхъэчлэхэм арашыллэгъэ
заор аухыгъ. Тарихъ хъугъэшлэ-
гъэшхор кыизэллызыуытырэ
уахътэм а иаужырэ пычыгъо
гъунэм зэрэнагъэсыгъэм ишы-
хатэу лухъори кыратлупщэ-
хыжыгъ ыкли етланэ лэфы
зыригъэшлэу, лыи зафэклэ гъэ-
шъоклыгъэ а утыгум кыиры-
кылагуэм зи лыпллэжыыгъэл.
Тхъамыклэгъо шыпкъэр ащ
пыдзагъэу къежъэ къодыештыгъ
нылэп. Урысхэм къушхъэчлэ-
хэр ябгъэжъ набгъомэ къара-
гъанэхэ хъуштыгъэл. Япсэу-
плэжхэм, якъушхъэ шыгухэу
кыизэпллыхыхэрэм, лъэаплэ-
хэм ыкли къушхъэ цаклэхэм
закъуагъэбыллыхъээз, шыблэ
щынагъоу сыдигъуи ахэр Кав-
казым шхъащыштыгъэх.
Ычлэгъклэ щыпсэухэрэм ма-
мыр шыаклэ гори щыраклэным
ушыгунынуу шытыгъэл: сыд
лэжыгъэ хъасэхэ ащызэллы-
шхъалэщтыгъэхэр, къушхъэ
тыуаклэхэм ыкли клэйхэм сыд
садха ащыкыгъагъэщтыгъэхэр,
къонтхъэмклэ нэй-псыехэм янэ-
плэгъу чанхэмклэ тыдэкли ахэр
кышчаухъуамэщтыгъэхэмэ: хьотэ

куухэм япщэгъо цыныи, къу-
шхъэ чэлэклэгъэзыкыхэм ясыд-
рэ мыжъуи, лэгъо-благъом илэ
тлоклэ зэжъухэм якъэгъэза-
плэхэри. Сыда тэ тшлэнэу кыи-
фэнэжыштыгъэр? Егъашлэми
кыишмышлуштыгъэ типыхэр хэд-
гъэдагъэх, е охыллэм клонхэшь,
урысхэм азыфагурэ къээзэкъ-
хэм азыфагурэ арытлысхан-
хэу, е къагъэкошчыгъэхэ бол-
гархэмрэ молдованхэмрэ азы-
фагу псэуплэклэ кыыхахынэу,
армырмэ, зыдаштэн альэклы-
штым фэшхъафырэр зэклэ кыи-
чладзынышъ, ашхъэ Търкуем
ахыжыынэу, къаигъэу къаджэ-
штыгъэ султланэу, гуклэгъу инрэ
фыштыкыклэшлурэклэ къээзыгъэ-
гугъэщтыгъэхэм дэжъ зыра-
гъэхынэу... Бгъэжъ набгъомэ
зэклэри къащызэрэгъэлэжъ-
гъэиыгъагъ.

Зышхъэлэтытэжъ уасэ фэзы-
шыжыштыгъэхэ бгъэжъ гушхо-
хэмрэ бгъэшъо гушхохэмрэ —
а рыцарь-хъаклэ-кыуаклэхэм, урыс-
хэм афагъэпытэгъэ унашъор
агъэцэклэн амыдэу паупкыгъ.
Тэ тилэныкыоклэ тызэрэзэ-
фагъэм фэдэ къабзэу ежъхэ-
ри зэфагъэх. Шыпкъэмклэ,
бгъэжхэм псэуплэклэ чэтэщыр
кыыхахыштыгъэ ныла?! Бэ зыпэ-
клэкыгъэу зыкыуачлэ из тыгъужъ
шыыхахыр унэгъо псэушхъэ
хъун ыльэкыштыгъэ ныла, лордэ-
гъазэу, лэфшлэныр шлу ыльэ-
гъоу? Къушхъэчлэхэм рахъу-
хъагъэ якъушхъэ шыгухэр къа-
ухъумэхэзэ апсэ агъэтыллы-
нэу. Джы мары урысыдзэм
исатыр зэтэгъэпсыхъагъэхэм
лэныкыоу зэфэшхъафхэмклэ
ялыкылотэн рагъажъэ. Сыд апэ
кыифагъэми, зэуаплэм лэпсэ-
клэд щашыштыгъ е къохъа-
плэмклэ хы Шлуцлэ лушъом щы-
зэхагъэзыхъэщтыгъэ. Къушхъэ-
члэхэм аджалыр къафахыи-
штыгъэ чыылэм ыкли гъаблэм,
узым ыкли тхъамыклагуом, пцэ-
шлуащэм ыкли пчыпыджыным.
Ежъхэми апсэхэр хэклыхэзэ
пыйхэр къаукыжыштыгъэх.
Нэмыклэ чыплэм нахъ игъэкло-
тыгъэу кышчытлэщт а эпопея-
клэр, шлэгъуащэу шытыгъэ ыкли
лыклэ гъэшъоклыгъэ Кавказ
зэошхом иклэху пэлухъо кыи-
зыратлупщэхыжыым ыуж къе-
жъагъэр. Джы мары тарихым
ыльэныкыоклэ укыиылын хъу-
мэ, ишыкылэгъэ дэдэу шытыгъэ
а чыгу зепхъон-техыным ыгъэ-
унэхъугъэмэ ащыщэу зы нэ-
бгырэ сапашхъэ исыгъ.

— Зыгорэхэр ащэпсэужъа
тыкыуаджэхэм?

— Нэклых... Кошыжхэрэр
хылушъом щызэхэуагъэх, къу-
шхъэ шыгухэр нэклых.

— Адэ тиунэхэр?

— Зэхэтэкыуагъэх... Ятэ-
кыуафэхэр цыраужъ зэхэклы-
хъагъэм зэллыштагъэх.

Ахэм тыгъурыгъухэм набгъо-
хэр ащашых, мыдрэ мэщыт-
хэр хъаклэ-къоклэ лэлхэм яухъу-
маплэх.

— Адэ тисадхэр? Тыкыиз-
шыхъугъэ тисадхэр, чыгы
пэпчъ тытегуылыхъапэзэ кыи-
зышчыдгъэкылыгъэхэр?

— Бгынэжыыгъэх... Ллэшлэ-
гъухэр зыныбжыыгъэхэ черешнэ
чыгъхэр зэхаупклатэх гъэсты-
ныпхъэкклэ. Джы кыизнэсыгъэми
мэ лэшлур кызыыхыхэрэ яцу-
нэ хъоо-пщэо шхъафитхэм
отыч жъгыу макъэр ашхъа-
щыт. Къэгагъэхэр, е члым
хаульэуагъэх, е клодыжыпа-
гъэх. Лэлы хъужыгъэ сэнэ-
шхъэ бжанлэхэм зызэращэклы-
гъэ айва чыгъхэр агъэгъугъэх...

**Зэзидзэкыгъэр
ХЪУРМЭ Хъусен.**

(Джыри кыыклэлыкылошт).

Шъхьэлэхъо унагъом илыхъужъныгъ

(Къызыклэлъыклорэр
жьоныгъуаклэм и 14-м
къыдэклыгъэ номерым ит).

Къалэр къагъэгъунэзэ ащ къыщауи Тбилиси дэт военнэ госпиталым ащагъэу къыщелазэхэзэ, Текіоныгъэр тидзэхэм къызэрэдахыгъэр ащ ышлэгъагъ.

Заом лыгъэшхоу шызери-хъагъэм пае Шъэубыкы къэралыгъо шлұхъафтынхэр къыратыгъэх, Главнокомандующыр зыклэтхъыгъэ Шытхъу тхылъитф илагъ. Къызшыхъугъэ къуаджэм къызегъэзжъым, «Красный шапсуг» зыфиорэ чыплэ колхозым бригадирэу шылэжъагъ. Ятэ фэдэу пенсием оклофклэ колхоз лофхэм апылыгъ, 1978-рэ ильэсым идунай ыхъожьыгъ.

Кърымчэры

Клалэхэм аныбжыклэ ятлорэрэу Кърымчэрые унагъом исыгъ. Апэрэ мафэм къыщегъэжъагъэу заор аухыфклэ сапер бригадэм хэтыгъ. Кавказым щегъэжъагъэу Берлин нэс кыуагъэ. 1943-рэ ильэсым Кърымчэрые Быракъ Плывжым иорден къыфагъэшъошъагъ, нэужым медальхэр, Сталиныр зыклэтхъыгъэ рэзэныгъэ тхылъхэр къыратыгъэх.

Заор къемыжъэзэ Кърымчэрые къуаджэу Шоикъо Цыклум шызэхашъэгъэзэ колхозым итхъаматэу лоф ышлэщтыгъ. Къызегъэзжъым, ежъ къызшыхъугъэ чылэм шылэ колхозу «Красный шапсуг» зыфиорэм пэцэныгъэ дызерихъагъ. 1977-рэ ильэсым идунай ыхъыгъ.

Джамбот

Джамбот нахъ еджагъэ Шъхьэлахохэм яунагъо исыгъэп. Мэкъумэщышлэхэм яклалэхэр зыщырагъэджэрэ еджаплэу къалэу Тіуапсэ къыщызылауахыгъагъэм зычлэхъагъэм къыщегъэжъагъэу ар шлэныгъэхэм зэрафаблэрэр къыхэщыщтыгъ. Тхылъыбэмэ яджэщтыгъ, спортым пылыгъ, Шоикъо шызэхашъэгъэ комсомольскэ организацием ипэщагъ. Джамбот къалэу Новочеркасскэ дэт милицейскэ-юридическэ еджаплэм агъакуи къыщеджэгъагъ, ащ партием щыхъагъ. Къуаджэм къызэкложьым, милицием иотделэу районым шылэм ипэщагъ, нэужым Шапсыгъэ районым инароднэ судъу лоф ышлагъ, партием ирайком хэтыгъ.

Джамбот заом зыдащыгъэр бэмышлэу политрукэу хадзыгъагъ, Ростов дэжъ шызуагъ, Таганрог илэгъо-блэгъу къыщауыкыгъ.

Атэлахь

Зэххэм афэдэу Атэлахь еджаплэм фэагъэп, ау сыдигъуи ишлэныгъэхэм зэрахигъэхъоштым пылыгъ. Колхозым учетчикэу шылэжъагъ, колхоз правлением хэтыгъ, нэужым тхъаматэу лоф ышлагъ.

Заор къызежъагъэр ильэс хъугъэу дащыгъагъ. Къээзэкъ корпусым хэтэу зэуагъэ. Мэздэгъу дэжъ шыклогъэ заом хэклодагъ. Зыщышхэм ар зыщыклодыгъэр амышлэу зэрытхэгъэ тхылъ къафагъэхъыгъагъ. Атэлахь къызэрауыкыгъэ шыклэр заор зыуцужыгъэм ильэсхэр тешагъэхэу къыдзэоэгъэ ллэу Шъачэ шыпсэуштыгъэм къафилотэжъыгъагъ.

Аюб

Аюбэ, ышэу Хъусенэ фэдэу, заом дэмыкылым фитэу бронь илагъ. Тіури унэм имысышхъуэу 1941-рэ ильэсым фронтым лухъэгъагъэх. Зэххэр я 26-рэ запасной шхончэо бригадэм ия 116-рэ полк хэтхэу зэоным фагъэхъазырыгъагъэх. Етланэ Севастополь къэзыухъумэхэрэм ахадзэгъагъэх. Зыкълэтызэ бэрэ пным жэхъагъэх. Ышхэу къауыкыгъэхэм аль ышлэжыным Аюбэ дэгъужащыгъ, шынэ ымышлэу нэмыцхэм апэгъокыштыгъ.

Якъоджэ клалэу Нэпсэу Долчэрые бэрэ ыгу къэкыжыштыгъ ыкли къылотэжыштыгъ: «Севастополь пным етымыгъэштэнэу тызаозэ хылыгъэу ар къауылэгъагъ. Лы бэу клэкыгъагъ, ыгу къэцкыкыгъэу ишэогухэри, илахылыхэри ымылэгъужыныхэу къышлэшлэу зэуаплэм къыранагъэу илыгъ. Чэщым Аюбэ ар зыщызоэгъэ чыплэм къыриллэшъужы, ежъ зэриллэкыгъэу зэхипхыны, медсанбатим аригъэщэгъагъ. «Аюб мыхъугъэемэ, шъофым силлыхъэщтыгъ, псаоу сыкызызери-нагъэр егъашлэм сщыгъупшэгъэп», — ылоштыгъэ. Мэфэ залуэ нахъ темышлагъэу ежъ Аюбэ, Севастополь дэжъ пхъашэу шызаозэ, фэхыгъэ.

Хъасан

Хъасанэ я 18-рэ десантнэ армием хэтэу зэуагъэ. Къалэу Тіуапсэ къэзыгъэгъунэхэрэм ахэтыгъ, нэужым Къырым шызуагъ. Дзэу зыхэтыгъэм СССР-м и Генеральнэ Секретарэу Леонид Брежневыр политрукэу илагъ. Чыгу Залэм къыщырагъэтлысэхыгъагъэхэм ащыщыгъ, улэгъэ хылыгъэхэр къытыращэгъагъэх. Краснодар дэтыгъэ госпиталым члэгъэу, афэмыгъэхъужыгъэу, ллэгъагъэ. А мэфэ шыпккъэм янэу Чэбэхъани агъэтлылжыгъагъ.

Хъаджрэт

Шоикъо дэсыгъэхэм къызэраложыштыгъэмклэ, Хъаджрэт клэлэ псынклэу, чэфэу, шылэныгъэр шлу ылыгъэу шытыгъ. Адыгэ пщынэм дэгъоу къыригъалоштыгъ, пхъэкылым теоштыгъ. Ар зыхэмылэжъэрэ джэгъу лэгъо-благъом шашыштыгъэп. Колхозым чанэу шылажъэщтыгъ, комсомольцэхэм япэщагъ.

Хъаджрэт заом зылухъагъэр 1942-рэ ильэсым ыклэхэм адэжъ. Псэоллэшл батальоным

хэтэу зэпырыкыплэхэр, лъэмыджхэр, гогухэр ашыштыгъэх.

Украинэм шызаохэзэ, 1944-рэ ильэсым Сумскэ хэкум ар щыфэхыгъ. Хъаджрэт заор къемыжъэзэ унагъо ышлэнэу игъо ифэгъагъэп, ащ къыхэкыгъэ сабыи илагъэп. Ары паклошъ, Хъаджрэт исурэт Шъхьэлэхъо унагъом къыфэнагъэп.

Хъусен

Псышлупэ кино къызэрагъэлъэгъорэ аппаратурэу къыращэкызэ агъэфедэрэр апэу къызыдащэгъагъэм къыщегъэжъагъэу Хъусенэ киномеханикым илэпылэгъоу хъугъагъэ. Ащыгъум электричествэр чылэхэм джыри къадащэгъагъэп, аппаратурэм моторклэ лоф ышлэщтыгъ. Киномеханикым лоф зэришлэрэм лыпллэзэ, ежъ-ежырэу цыфхэм кино къафигъэлъагъо зыхъушт уахътэм клэхъопсыштыгъ.

Хъусенэ къуаджэм дэт хъалыгъугъэжъаплэм лоф щышлагъ, орэдхэр, къашъохэр иклэсагъэх, цыфхэр зыщычэфыхэрэ чыплэхэм ренэу ащыпллэгъуштыгъ.

Ышэу Аюбэ зыхэтыгъэ я 26-рэ шхончэо бригадэм хэтэу ари зэуагъэ. Армавир дэжъ нэмыцхэм шызаохэзэ къауыкыгъ. Игъашлэ клэкуагъэми, Хъусенэ зышлэщтыгъэхэм шлуклэ агу кыинэжыгъ.

Осмэн

Къаспотрэ Чэбэхъанрэ яклэлэ нахыкыгъэу Осмэн военкоматим къырахи заом зэрэдащыштыр зэрытхэгъэ тхылъыр къызыфахыым, гушлом хэтэу ащ лезгинкэ къышлыгъагъэу къалотэжы. Хэгъэгур къызэреджъагъэм ыгъэгъушхоштыгъ, ышхэр зыуыкыгъэхэ нэмыцхэм атеклонэу ыгуклэ къышлэшлэщтыгъ.

Ищыгъын тіеклэу янэ къыздылхъэгъэ лальмэкыр ылыгъэу, икъоджэгъухэу Тлэшъу Мухьдинэ, Тыко Мэдинэ, Кобл Нурбий, нэмыкыхэри игъусэхэу ар заом дэкыгъагъ. Апэрэ мээзэ шыпккъэм, къалэу Житомир дэжъ, пным езаозэ ар фэхыгъэ.

Рэмэзан

Шъхьэлэхъо зэххэм анахыжыгъэр Рэмэзан. Ар 1885-рэ ильэсым къэхъугъ, клалэу унагъо ышлагъ. 1924-рэ ильэсым «Апэрэ Шапсыгъэклэ» (джырэ Ціэпс къоджэ цыкылур ары) заджэщтыгъэхэ псэуплэм кощыжыгъагъэхэм ащыщ. Колхозым хэтыгъ, сатыум пылыгъ, потребкооперациер зэхэзыщэгъэхэм ахэтыгъ. Къоджэдэс нахыжъхэм агу къызэрэкыжырэмклэ, Рэмэзан нахъ еджагъэ чылэм дэсыгъэп. Ащ еджакли тхакли ышлэщтыгъ, урысыбзэклэ дэгъоу гушылэщтыгъ, къуаджэм дэххэм зэкклэми ллэу тхылъхэр, справкэхэр афитхыштыгъэх.

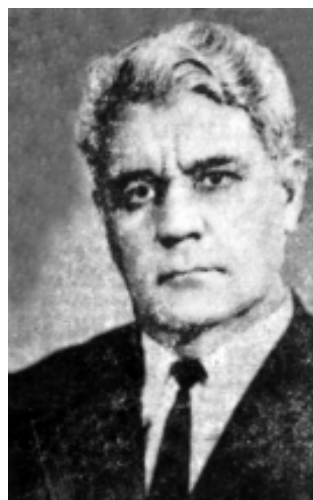
Ыныбжэ елытыгъэу заом клонэу мыхъугъэми, ылэкыштыр зэкклэ къуаджэми колхозми ащышлагъ. Заор къызэ-

режъэу ар колхоз тхъаматэу цыфхэм хадзыгъагъ. Лофшлэнхэр зыгъэцаклэщтыгъэхэр лыжъхэр, бзыльфыгъэхэр ыкли ныбжыкыгъэхэр ары. Чэщи мафи зэпымыоу лоф ашлэщтыгъ, фронтым арагъэщэщт гъомылапхъэхэр къагъэкыштыгъ. Ащ нэмыкыкыгъэ, къоджэдэххэм пыр Тіуапсэ къыдамыгъэхъанэу пытаплэу ашылэхэрэм ахэлажъэщтыгъэх.

Ежъ Рэмэзанэ ильфыгъэхэм ащышэу иклэлитлу — Аскэрбийрэ Аслъанбийрэ — заом дигъэкыгъагъэх. Аскэрбий Москва къыгъэгъунэзэ заом хэклодагъ, Аслъанбий разведчыкыгъ, чыпллэ зэфэшъафхэм ащызуагъ, улэгъэ хылыгъэхэр къытыращэгъагъэх, сэкъатныгъэ илэ хъугъэу ядэжъ къыгъэзэжыгъагъ.

Инвербий зэххэм анахыклагъ, шахтэм бэрэ лоф щышлагъ, нэужым ащ ипэщагъ, «Почетный шахтер» зыфиорэ тамыгъэр къыфагъэшъошэгъагъ.

Аскэрбий

Зэххэм ащышэу Аскэрбий дзэ училищыр къыухыгъагъ, офицерыгъ. Тіопсэ районым ит псэуплэу Коляхо зыфиорэм клэлэегъаджэу лоф щышлагъ.

Фронтым зыдащым, Москва нэмыцхэм язымыгъаштэщтыгъэхэм ахэтыгъ. Ауужырэу къытыгъэ письмэр 1941-рэ ильэсым ишэклогъу мазэ ябынхэм къалукыгъагъ. Ащ ыуж итэу къэбар гуихыр зэрыт тхылъыр къафагъэхыгъагъ.

Фаина

Тіуапсэ къышыхъугъэ урыс бзыльфыгъэу Фаина Афанасьевар Шъхьэлахохэм янысагъ. Аскэрбий еджаплэм лоф щышлэу ежыыр мэшлокугъоу поликлиникэм шылажъэу зэлукыгъэ, унагъо зыдащлэгъагъ. Клэлэ закъоу къафэхъугъэм янэ ишлогъоныгъэкклэ Анатолий цлэу фаусыгъагъ.

Заор клэзэ Фаинэ ишъхъэгъусэ къызэрауыкыгъэр зэрыт письмэр къызылоклэм, ежыри заом дэкынышъ, Аскэрбий ылышлэжыныгъэу пытэу тыриубытэгъагъ. Бэрэ ялэулуэу хъугъэ, 1942-рэ ильэсым, гъатхэм зыфаер къыдэхъугъагъ Фаинэ хы Шлуцлэ флотым ияпллэнэрэ медикэ-санитарнэ отдел агъэклогъагъ. Медицине къулыкъум имладшэ сержант мээзэ залуэ нахъ темыкыгъэу 1942-рэ ильэсым, бэдзэогуым и 20-м

Севастополь къаухъумэзэ заом хэклодэгъагъ.

Аслъанбий

Ыныбжыкыкыгъэ заом дащынэу къытемыфэщтыгъэми, ар къызежъэм Аслъанбий къуаджэм дэххэм ягъусэу мэкъумэщ лофшлэнхэм ягъэцэкклэнрэ пыр къызэтезгъэуцэщт пытаплэхэр гъэпсыгъэнхэмрэ яшыпкыгъэ ахэлэжъагъ. Ячылэ нэмыцхэр къыпэблагъэхэ зэхъум, ышыпхъоу Тэмарэ игъусэу дащыгъагъэх. Заор клэзэ Магнитогорскэ дэт ПТУ-м члэхъагъэу ятэшхэри ашэу Рэмэзанни заом зэрэщыфэхыгъэхэр зэхихыгъагъ. Зыми римыгъашлэу ыныбжэ ильэситлу хигъахъуи заом дэклынэу фитыныгъэ къалыхыгъагъ.

Тюмень дэт дзэ училищыр къызеуэхым ыуж сержант-разведчыкыцлэр илэу 1943-рэ ильэсым фронтым лухъэгъагъ. Нэмыцхэм зэлъаубытыгъэ шолъырхэм клэзэ, нэмыц офицерхэр къыщэщтыгъэх, яартиллерие зызщыгъэбыллыгъэ чыпллэхэр къызэригъашлэщтыгъэх. Курскэ дугам шызаозэ къауылэгъагъ. Госпиталым къызычлэкыжэ ужим дзэм ыгъэзэжы псыхъоу Днепр зэпырыкыгъэхэм ахэтыгъ, Белоруссием, Польшэм нэмыцхэр арафыжыгъагъэх.

1944-рэ ильэсым, гъэмэфэ мафэу Аслъанбий чылэм къыгъэзэжыгъагъ. Ильэс 18 нахъ зымыныбжэ зэоллым ыбгъэ хэлъ медальхэмрэ орденхэмрэ зэпэшлэтыжыштыгъэх, изэо гогуу зыфэдагъэр ахэм нэрылэгъуу къашыштыгъ.

Аслъанбий къуиш ыплугъ, цыфхэм агъэлъаплэщтыгъ. Дунаим зехыжыгъэм ильэс залуэ тешагъ.

Айдэмыр

Ар Атэлахь ыкыуагъ, Чэбэхъан икьорэлъфыгъ. Радистхэр зыщырагъэджэхэрэ еджаплэр Тбилиси къыщиухыгъ. Ростов дэжъ шыклогъэ заом хэтыгъ, Румыниер, Венгриер, Австриер, Болгариер шъхъафит зышлыжыгъэхэм ащыщ.

Айдэмыр заом дащы зэхъум янэжъ рилогъагъ: «Тіунагъо исыгъэ хъулыфыгъэхэм ауужырэу оры заом клорэр, сиклал. Укыкы-зэкклэмыкы, Текіоныгъэр къыздахыи къэкложъ».

Псаоу заом къыхэкыжыгъагъ, совхозэу «Туапсинский» зыфиорэм лоф щышлагъ. Чылэм ветеранхэм я Советэу шызэхашагъэм хэтыгъ. Ежыыр дунаим ехыжыгъ, ыпхъуищырэ ыкьорэ ятэ ащыгъупшэрэп.

Цыфхэм яшлэжэ упэбжъэнэу цытэп. Анахъэу Шъхьэлахохэм яунагъо къыкыгъэ пстэуми лыгъэу зэрахъагъэр, шлулэгъоу яхэгъэгу фырылагъэр ыкли апсэ зэрэратыгъэр.

Шъхьэлэхъо ллакъом иклэлэ плугъэхэм ацлэхэр Шапсыгъэ къоджэжъэу ахэр къызшыхъугъэхэм имызакъоу, зэрэадыгэ лъапкыгъэу итхыдэ хэтхэгъэнхэ фае. Ахэм ащылэклагыи язеклолагыи къызэплэклорэ ллэужхэм шысэ афэрэхъу ыкли ахэм зычарэмыгъэгъупш — лъапкы пстэури зэрэбэр арэп зыгъэинырэр, шлагъэу илэр ары.

Ныбэз Анзор.

ГТО-м ишапхъэхэр

Зэхэщаклохэр рагъаджэх

Адыгэ Республикэм физкультурэмклэ ыкIи спортымклэ и Комитет егъэджен зэлуклэгъухэр Мыекьуапэ щызэхыщаклохэр. ГТО-м ишапхъэхэр игъэкъуыгъэнхэмклэ зэнэкьокъухэр зэрэкIощтхэм тегуцылэх.

— Къалэхэмрэ районхэмрэ къарыкIыгъэхэр егъэджен зэхэхэм хэлажьэх, — къытилуагъ Адыгеим физкультурэмклэ ыкIи спортымклэ и Комитет иотдел ипашэу Ирина Манченкэм. — Иофшлэным, хэгъэгум икъэухъумэн цыфхэр афэгъэхъазыргъэнымклэ спорт зэнэкьокъухэр ГТО-м диштэу зэхэтщэштх. Жьоныгъуаклэм и 15 — 25-м клэлэеджаклохэм яухъазыргъэ спорт зэлуклэгъухэм къащаклохэр лъэгъошт.

Мэфипшым къыклоцI ГТО-м

ишапхъэхэр къалэхэм, районхэм ащатыштх. Мэкъуогум и 4-м республикэм изэнэкьокъухэр Мыекьуапэ щыкIощтх. Урысыем икIлэх зэлуклэгъухэр шышхъэлум и 23 — 29-м Белгород щызэхэщэштх.

Егъэджен зэлуклэгъухэм ямэханэ зыкырагъэлэтызэ, ГТО-м итарихъ ехыплэгъэ къэбархэр зэрагъашлэх. Еджаклохэр спорт зэлуклэгъухэм ахэлэжьэштхэм ятхылхэр агъэхъазыргъэх. Спорт лъэпкъэу зэрэзэнэкьокъуштхэр кыхагъэщыгъэх.

Сурэтым итыр: Ирина Манченкэр егъэдженым хэлажьэрэмэ гуцылэгъу афэхъугъ.

СПОРТ ЩЭРЫОНЫР

Апэ ишъыгъэхэр

Спорт щэрыонымклэ Урысыем изэнэкьокъу Тэхъутэмькье районым щэкIо. Нэбгырэ зырызхэм ялэпэлэсэныгъэ зэлуклэгъухэм къащылэгъуагъ.

Хэгъэгум спортымклэ изаслуженнэ мастерэу Валерий Шоминер Москва къыкIыгъ. Псагъэм тегъэфэгъэнымклэ апэрэ чыплэр ащ къыдихыгъ. «Скит» зыфалорэр ары спортсменыр зыхэлэжьагъэр. Новосибирскэ хэкум шыщэу Александр Краснятовым ятIонэрэ чыплэр къыдихыгъ. Алексей Скоробогатовыр Самарэ хэкум щэпсэу, ар ящэнэрэ хъугъэ.

Командэхэм язэнэкьокъу Ростов хэкум апэрэ чыплэр къыщыдихыгъ. Курганскэ хэкур ятIонэрэ, Москва ящэнэрэ чыплэхэр ахыгъэх.

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЪУР

Анзор къызэрэтилуагъэу, Беданэкьо Тимур, кг 56-рэ, апэрэ чыплэр къыдихыгъ, Урысыем икIлэх зэлуклэгъухэм ахэлэжьэнэу фитыныгъэ илэ хъугъэ. Спортсменийр Джамбэчыи щэпсэу.

Оркыжьэкьо Султан, кг 69-рэ, Бэгъушъэ Руслан, кг 77-рэ, Артем Леоновым, кг 85-рэ, ятIонэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх. Дзэсэжъ Аслан ящэнэрэ, Шъэфрыкьо Адам я 4-рэ чыплэхэр къа-

Беданэкьо Тимур чемпион

ТелефонкIэ къатыгъ. Урысыем и Къыблэ испартакиадэ атлетикэ онтэгъумклэ изэнэкьокъу къалэу Шахты жьоныгъуаклэм и 13 — 15-м шыкIуагъ. Адыгэ Республикэм ибатырхэр щылычым ебэныхэзэ, медальхэр къыдахыгъэх.

Адыгеим атлетикэ онтэгъумклэ икIлэлэцыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэ итренер-клэлэгъаджэу, Джамбэчыи щыщ еджа-

хыгъэх. Адыгеим икомандэ я 3-рэ чыплэр къыфагъэшъошагъ.

Къыхэтыутыштыр дгъэхъазырзэ

Мыекьопэ спортсменхэу Илья Бурмистровымрэ Алексей Шарковымрэ тыгъуасэ спартакиадэм хэлэжьагъэх. И. Бурмистровым, кг 94-м къехъу, дышъэ медальыр къыдихыгъ, А. Шарковыр ящэнэрэ хъугъэ.

Адыгеим атлетикэ онтэгъумклэ икIлэлэцыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэ идиректорэу Сихъу Рэмэзанэ къызэрэтилуагъэу, 1999 — 2001-рэ ильэсхэм къэхъугъэ клэлэхэр арых Шахты щызэнэкьокъугъэхэр. Тиреспубликэ илыкIохэм ягъэхъагъэхэр нахъ игъэкIотыгъэу зэфахысыжыб-штых.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Хэукъорэм шлуахы

«Зэкъошныгъ» Мыекьуапэ — «Мэщыкьу» Пятигорск — 0:2. Жьоныгъуаклэм и 14-м Адыгэ республикэ стадионым щызэлуклагъэх.

Зезыщаклохэр: П. Кукуян — Шъачэ, В. Дорошенко — Краснодар, С. Майбородин — Ростов-на-Дону.

«Зэкъошныгъ»: Кондратьев, Мыкьо Абрек, Такъый, Ахмедханов, Осмаев, Мыкьо Мурат, Кьонэ, Датхъужь (Манченко, 73), Ролдугин, Когония (Дудин, 61), Домшинский.

Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Алиев — 54, Ибрагимов — 71, «Мэщыкьу».

«Мэщыкьор» бэкIэ «Зэкъошныгъэм» нахъ дэгъоу ешлагъэу тлътэрэп. Тиухъумакохэр чы зэщизым зэрэщыхэукъохэрэр хъакIэмэ агъэфеди, гъогъуитIо

тикъэлапчъэ Iэгуаор къыдадзагъ. Тифутболистхэу А. Домшинскэр, З. Осмаевыр, А. Кьонэр, нэмыкIхэр «Мэщыкьом» икIэлэпчъэ благъэу екIугъэх, ау хъа-

гъэм Iэгуаор радзэн альэкIыгъэп.

Пресс-зэлуклэр

«Мэщыкьом» итренер шхъалэу А. М. Степанян зэлуклэгъум ыгъэрэзагъ. Тиухъумакохэр цыхъэшлэгъоу зэремышлэхэрэр зэрагъэфедэштх, теклоныгъэр къызэрэдахыштым зэрэпылтыгъэхэр хигъэунэфыкIыгъэх. Тистадион къыщытхъугъ.

«Зэкъошныгъэм» итренер шхъалэу К.Е. Степанян тикомандэ истадион щешлэзэ теклоныгъэр къыщыдихын зэрымьлэкIырэ, спортыр зикIасэхэр зэрымьлэгъушохэрэм, игукъаохэм къатегу-

шылагъ. Командэр ыпэкIэ илпыным фэшI ухъумакохэм ащ фэдэ хэукъоныгъэхэр амышынхэм зэрэпылтыштым тышигъэгъозагъ.

КIэуххэр

«Ангушт» — «Витязь» — 0:2, «Биолог» — «Динамо» — 1:2, «Черноморец» — «Таганрог» — 4:0, «Афипс» — «Спартак» — 2:0, «Торпедо» — МИТОС — 2:0.

Чыплэхэр

Купэу «А»-р

1. «Черноморец» — 39
2. «Торпедо» — 38
3. «Витязь» — 37
4. «Афипс» — 29
5. «Динамо» — 27
6. МИТОС — 27
7. «Спартак» — 22
8. «Мэщыкьу» — 21
9. «Таганрог» — 18
10. «Зэкъошныгъ» — 15
11. «Ангушт» — 15
12. «Биолог» — 13

Купэу «Б»-р

13. «Астрахань» — 13
14. «Анжи» — 13
15. «Алания» — 12
16. «Краснодар-2» — 6
17. «Терек-2» — 6
18. «Шъачэ» — 4.

Жьоныгъуаклэм и 19-м «Зэкъошныгъэр» Новочеркасскэ щешлэшт, и 24-м «Таганрогым» Мыекьуапэ щылуцIэшт.

Нэклубгъор зыгъэхъазыргъэр ЕМТIЛЪ Нурбий.

Зэхэщаклохэр ыкIи кыдэзыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмклэ, IэКIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:

385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкIыж зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиоукъэтынхэмклэ ыкIи зэлгы-IэсыкIэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышлэпI, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмклэ пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 702

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр

МэщIэкьо Саид

Редактор шхъалэм игуадзэр — пшъэдэкIыж зыхырэ секретары Хъурмэ Хъусен

«Зэкъошныгъэр» «Мэщыкьом» дешIэ, тикъэлапчъэ дэжъ щырэхъатэп.